

Prohlášení k ústavnímu nálezu ze dne 27. 6. 2023, sp. zn. II. ÚS 3447/21 o stížnosti Řádu bratří domu Panny Marie v Jeruzalémě

Jen s neochotou a nechutí se Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska), pouze několik týdnů po svém prohlášení ze dne 5. června tohoto roku ve věci restituční kauzy knížete z Lichtenštejnu, opět vyjadřuje k nálezu Ústavního soudu. A co víc, v materiálně obdobné věci, kterou navíc řešil tentýž senát.

Ústavní soud shledal ústy svého druhého senátu, že není možné vrátit Řádu bratří domu Panny Marie v Jeruzalémě pozemky v okolí hradu Bouzov. O tyto pozemky přišel řád v důsledku činnosti nacistických orgánů, které okamžitě, jak ovládly území, na němž se nacházel majetek Řádu (nejprve v Sudetech a poté i v protektorátu), na tento majetek uvalily nucenou správu a poté jej zkonfiskovaly. Důvodem bylo, že Řád, který dobře pochopil zrůdnost Hitlerova režimu, patřil k jeho zásadovým odpůrcům. Mimo jiné tak přispěl štědrou půjčkou na stavbu československého pohraničního opevnění, též stavbě vypomáhal bezplatným poskytováním dřevní kulatiny a v letech 1936-1938 poskytl jako zázemí československé armádě zámek Hrabyni a veškeré hájenky v pohraničním pásmu.¹ Řád byl krutě pronásledován, řada jeho členů byla nacisty vězněna, popravena nebo zavražděna.

Podotýkáme, že hrad Bouzov patřil řádu Německých rytířů (původní název dnešního Řádu bratří domu Panny Marie v Jeruzalémě) od roku 1696, kdy ho rytíři koupili od rodu Podstatských z Prusinovic, starého moravského šlechtického rodu. Koncem 19. století na něm proběhla rozsáhlá neogotická přestavba, do níž rytíři investovali (nejvíce tehdejší velmistr, arcivévoda Evžen) 20 000 000 zlatých, což odpovídá více jak 6 miliardám korun českých. Právě a jen díky této přestavbě, a typické romantické podobě, kterou díky ní získal, se hrad Bouzov stal v dnešní době jednou z deseti nejnavštěvovanějších památek v naší zemi a je i oblíbenou destinací pro natáčení filmů.

Jak je tedy z výše uvedeného zřejmé, Řád německých rytířů nejen že nikdy naší zemi nezradil, nekolaboval, ale významným způsobem se zasloužil o její zvelebení. A pokračuje v tom i nadále, neb většinu své obnovené činnosti věnuje provozu a podpoře zdravotnických a sociálních zařízení a charitativní oblasti. Není tedy žádný spravedlivý důvod, proč by jim mělo být upíráno vrácení jejich majetku.

Nejvíce zarážejícím a zároveň nejsmutnějším na celé této kauze je, že v celém ústavním nálezu soud nejprve vyložil, proč na majetek řádu neměly být aplikovány Benešovy dekrety (zejména dekret č. 12/1945 Sb. o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa), uznal, že se Německým rytířům stala křivda, i že argumentace tím, že řád nevyužil možností právní obrany *za třetí republiky*, je lichá. V podstatě tak pohřbil argumentaci, na jejímž základě rozhodovali nižší instance proti řádu, ale z jakéhosi nepochopitelného důvodu aproboval jejich závěr.

Jsme si vědomi toho, že Ústavní soud se cítil nucen podržet své vlastní rozhodnutí (usnesení ze dne 13. 9. 2019 sp. zn. II. ÚS 2426/19, tzv. *Bouzov I*, v němž šlo o vydání samotného hradu, nikoli o pozemky v jeho okolí). Opětovně se ale musíme pozastavit nad tím, že ÚS dává přednost zachování současných vlastnických vztahů před nápravou zjevných historických nespravedlností.

¹ KUNÍK, František a Wolfgang SCHWANGEN. *Teutonští rytíři II*. Praha, 2010, s. 123.

A opět musíme podotknout, že nejde o soud nad minulostí prizmatem současnosti. Zločinnost nacistického a komunistického režimu byla zjevná už ve své době, jak ostatně dokazuje i osud Německých rytířů. A co víc, ÚS sám uvádí, že nástup komunismu znemožnil nápravu a majetkové restituce z období nacismu. Ostatně, i v našem právním řádu máme zákon o protiprávnosti komunistického režimu. Je toto snad nepřípustné promítání současnosti do minulosti? Dle Ústavního soudu, který tento zákon ještě v roce 1993 posuzoval, nikoliv. To, že máme nějaký institut rehabilitace, restituce, to už jsme zmiňovali v předchozím prohlášení.

Nelze než se opět podívat nad tím, že v některých případech je dle Ústavního soudu vhodné napravovat minulé křivdy a poskytovat zadostiučinění obětem, v jiných mají ovšem přednost současné právní poměry. To, že se ani nezasahuje do žádných práv fyzických osob (přínejmenším v případě samotného hradu), kde by byla opatrnost v případě práv nabytých v dobré víře nepochybně na místě, ale jen do práv státu (vlastnictví státu) a při tom se jedná o tak lukrativní majetek, jako je Bouzov, je nepochybně čistá náhoda.

Na závěr musí Koruna Česká opět vyzdvihnout odlišné stanovisko soudce JUDr. Davida Uhlíře, jenž poukázal na zjevný logický rozpor obsažený v citovaném nálezu, kterým v konečném důsledku Ústavní soud České republiky posvěcuje krádeže, jichž se v minulosti dopustili nejen komunisté, ale i nacisté.

Celý nález, včetně disentu, je možno si přečíst zde: [Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr \(usoud.cz\)](https://www.usoud.cz/rozhodnuti/ustavni-soud-rozhodl-v-senate-slozenem-z-predsedy-judr).

V Praze dne 31. 7. 2023

Předsednictvo Koruny České (Monarchistické strany Čech, Moravy a Slezska)